Seenaa Abdullah Ibn Judâ€™aan

Description

Yommuu namni Makkaan keessatti waaâ€™ee yeroo jaahilummaa yaadu, maqaaleen gariin sammuutti ni dhufu, kan akka Abdul Muxxalib-Akaakayyu Nabiyyii (SAW), ykn Waraqa ibn Nawfal. Garuu nama biraa barbaachisa yeroo ammaa xiqqoma yaadatamu tokkotu jira: Abdullah ibn Judâ€™an, ilma abbeeraa abbaa Abu Bakr Siddiiq kan taâ€™eedha. Yeroo jalqabaa jireenya isaa keessatti Abdullah ibn Judâ€™aan nama milkaaâ€™as gammachuu qabus hin turre. Dhugumatti, beelaa fi hiyyummaan guddachuun jireenyi isatti hadhoofte. Hara galfachuuf ykn immoo tarii rakkoo keessaa bahuuf badiitti ni qajeele, yakka baayâ€™ees raawwate. Gocha isaa badaaf yeroo baayâ€™ee qabame. Namoonni namni kuni sharrii kan bakka buâ€™uu fi karaan itti fooyyaâ€™u akka hin jireetti yaadan. Gosa isaa, maatii isaa inumaa abbaa isaa dabalatee namni hundu isa jibba. Inni jibba san miira jabaa taâ€™een deebisa.

Gaafa tokko, osoo sulula Makkaa keessa deemuu fi jiruu hadhaawaa isaa yaadu, gaara keessatti hulaa xiqqoo wayii arge. Tarii hulaan tuni gara godaatti tan nama seensiftuudha. Goda kana keessa wanta nama miidhu jiraachu dandaâ€™a jedhee yaade, tarii bofa hadhaan nama iddu keessa jiraachu dandaâ€™a. Wanti keessa isaatti dhagahamee godatti dhiyaachu irraa isa hin dhoowwine. Kana irra, gara saniitti akka deemu isa jajjabeesse. Haalli isaa garmalee abdii murachiisaa taâ€™uu irraa kan kaâ€™e, innu mataan isaa ajjeefamu barbaada.

Yommuu afaan godaatti dhiyaatu, achi keessatti boca hirkataa wayii arge. Dukkana keessaan yommuu ilaalu bofa hirkatee nama idduuf qophaaâ€™e isatti fakkaate. Abdullah ibn Judâ€™aan rifachuun tasa duâ€™u akka hin barbaanne ni hubate. Bofti isatti dhufaa akka jiruutti yaade. Kanaafu, inni summii nama ajjeesu jalaa bahuuf asi achi utaale. Abdullah ibn Judâ€™aan yeroo muraasan booda ni tasgabbaaâ€™e. Kan fiigaa jiru isuma akka taâ€™ee fi wanti inni akka bofaatti yaade bakkuma duraani akka jiru ni hubate. Yommuu itti dhiyaatu, boca bofaa warqii irraa hojjatame taâ€™uu ni hubate. Wanti boca bofaa qabu kuni ijji lama dhagaa garmalee bareeda calanqisu â€œEmeraldâ€• jedhamu irraa ni hojjatameef. Ibn Judâ€™aanis dhagaa kana cabsee fudhate. Gara godaattis lixee ni seenee. Barreefamaa irraa akka argeetti godni qabrii moottota gosa Jurhum taâ€™uu ni hubate. Mataa qabrii hundarratti wanta qabrii gubbarratti suuqamutu ture. Wanti qabrii gubbarratti suuqamu kuni warqii irraa hojjatame, isarratti seenaa gabaaba mootii achi jalatti awwaalametu barreefame. Naannawa qabrii immoo kuusaa warqii, meetii, luli (pearls), dhagaa qaalii taâ€™e fi kanneen birootu jira.

Abdullah ibn Judâ€™aan kuusaa qabeenyaa kana irraa waa xiqqoo fuudhee bahe, akka lamuu deebiâ€™uuf ala godaatti mallattoo ni godhe. Ergasii gara ummata isaatti ni deebiâ€™e. Qabeenya haarawa argateen nama arjaa taâ€™e. Maatii, hirriyyootaa fi namoota hiyyeeyyiif ni kenna. Keessumaayyu, namoota walitti qabuu fi nyaata isaaniif kennu keessatti inni arjaadha. Akkuma yeroon darbuun hawaasa keessatti sadarkaa argate, hanga hogganaa Qureeshotaa taâ€™utti. Yeroo baasii dhabu, gara godaa fiigun ni fudhata. Arjummaan isaa daangaa Makkaa irra ni darbe. Yeroo tokko yommuu ummanni Shaam rakkoo cimaa rakkatan, Abdullah ibn Judâ€™aan gaalaa 2000 isaaniif erge. Hunda isaaniitu qamadii, zaytii fi soorata biroo itti feâ€™e. Halkan hundaa namni tokko xaaraa Kaâ€™abah irra

dhaabbachuun â€œGara gabataa nyaataa Abdullah ibn Judâ€™aan koottaaâ€• jechuun lallaba.

Garuu kana hunda waliin Abdullah ibn Judâ€™aan ilaalchise hadiisni kuni Sahiih Muslim keessatti odeefame: Aaâ€™ishah (radiyallahu anhaa) akkana jechuun Nabiyyii (sallallahu aleyh wassallam) gaafatte: â€œDhugumatti, Abdullah ibn Judâ€™aan yeroo jaahilummaa hariiroo firummaa ni sufa, hiyyeeyi ni nyaachisa. [Guyyaa Qiyaamaa] kuni isa ni fayyadaa?â€• Nabiyyinis (SAW) akkana jechuun deebisan: â€œSuni homaa isa hin fayyadu. Dhugumatti inni guyyaa tokkollee, â€œYaa Rabbii kiyya, Guyyaa Murtii badii kiyya naaf araarami.â€• hin jenne.â€• Sahiih Muslim 214

Madda: Gems and Jewls: http://www.kalamullah.com/gems-jewels.html

Barnoota Asirraa barannu:

- Buâ€™uurri hojii kamiyyuu iimaana taâ€™uu- Arjummaani fi namootaaf tola oolun Rabbiin biratti mindaa kan argamsiisuu iimaanaa fi ikhlaasa yoo qabaatan qofaadha. Namni kuni Guyyaa Qiyaamaatti hin amanne. Osoo kan amanu taâ€™ee silaa â€œYaa Rabbii Guyyaa Murtii badii kiyya naaf araaramiâ€• ni jedhaa ture. Kanaafu, hundeen hojii gaarii kamiyyu iimaana. Kana jechuun arkaana iimaanaa jahanitti haala sirrii taâ€™een amanuudha. Namni buâ€™uura kana hin qabne hojiin isaa gatii homaatu akka hin qabne haa beeku. Hanga fedhe namoota biratti sadarkaa haa qabaatu, jaallatamaa haa taâ€™u, yoo buâ€™uura kana (iimaana) hin qabaatin Rabbiin biratti hojiin isaa gatii homaatu hin qabu. Seenan armaan oli barnoota guddaa taâ€™a.
- Jireenyi hanga feete namatti haa dhiphattu abdii kutuu dhiisu
- Karaa rizqii Rabbiin namaaf banu namni hin beeku. Nama tokko hiyyeessa jechuun hin tufatin guyyaa tokko dureessa taâ€™ee si caalaati. â€œAni dureessaâ€• jettee hin of hin jajin, guyyaa tokko hiyyoomte salphattaati.
- Yeroo durummaa arjoomuu seenaa kanarraa ni baranna. Garuu buâ€™aa ganda lamaani (Aakhira fi addunyaa) argachuuf iimaanaa fi ikhlaasa waliin taâ€™uu qaba.

Date Created
December 5, 2020
Author
admin